

Književnost.

Slovenska književnost.

Knjige družbe sv. Mohorja za l. 1896.

Od l. 1895. do l. 1896. se nam kaže zopet znaten napredek, bodisi v številu udov, bodisi v knjigah. Izkušnja kaže in priča, da je sedaj družba na pravi poti. Veselo znamenje je zlasti to, da vsi zavedni Slovenci in vsi naši časniki jednoglasno delujejo in vnamajo za družbo; v nobenem narodnem delu nismo tako jedini, kakor smo tukaj.¹⁾ Da, prav družba sv. Mohorja kaže, kako je za našo književnost potrebna jedinstvo, ako želimo lepih uspehov; kaže pa tudi, kakšno slovstvo sme upati ugodne bodočnosti.

Letos je dospela družba do 75.227 udov. To je zares lepo število! Ako se oziramo na majhno število Slovencev, smemo reči — kolikor vem —, da noben drug narod se ne more ponašati z enakim književnim in verskim društvom. V ljubljanski škofiji pride na 19 oseb po jeden ud Mohorjan; ali počez se lahko reče, da vsaka druga ali tretja družina že ima mohorske knjige. Kakor je to zares veselo, tako pa nam to število tudi pravi, da se dá podvojiti in potrojiti celó na Kranjskem. Torej le še na delo!

Letošnjih knjig je šest, različnih po vsebini in obliki.

Zgodbe sv. pisma. Slovincem priredil in razložil dr. Frančišek Lampe. 3. snopič. 4°. Strani 225—352. — V tem snopiču se obdeluje sveta zgodovina od onega časa, ko je dobil Mojzes novi tabli, pa do Samsonove smrti, torej jako obširna dóba. Zvedenec umeva, da je bilo tukaj treba mnogo krčiti, bodisi z ozirom na bralce, bodisi z ozirom na to, da se mora delo pomikati naprej neprepočasno.

Ocenjati „Zgodeb“ ne moremo; samo nekaj pripominjamo zastran slik. Primerilo se nam je že večkrat, da je kak bistrogled kritik opazil v slikah neprimerne stvari, katerih sami nismo opazili. Gledamo namreč pri slikah na splošni značaj, in ne preiskujemo teh in teh rečij z drobnogledom. Otroci se ne pohujšujejo, ako vidijo kako golo roko, pač pa poželjive oči kakega odrastlega iz-prijenca. Četudi je jako, jako težko, dobiti slik, katere bi ustrezale vsem nravnim zahtevam, vendar bomo v bodoče še bolje pazili in rajši zavrgli podobno, kakor da bi jo objavili komu v spotiko.

L.

Slovenska pesmarica. I. zvezek. 8°. Str. 205. — Kakor je nekdaj „Cecilija“ mnogo koristila

¹⁾ Kolika je stanovska občutljivost, to so nam pokazali zadnji pojavi v slovenski kritiki. Dobro, a pomnite: Česar nečeš, da bi drugi tebi storili, tega tudi ti drugim ne stóri!

cerkvenemu petju, tako hoče sedaj koristiti posvetnemu petju „Pesmarica“. Naš narod rad poje. Rečemo pa še rajši in bolj po resnici, da je nekdaj jako rad pel, zakaj dandanes nazaduje med narodom petje vsestransko: poje se manj in poje se slabše. Kako radi pojó kmetiški fantje nedostojne in celó grde pesmi, to je dovolj znano.

Res potrebno je bilo, da je odbor tako razširjene družbe sv. Mohorja sklenil povzdigniti posvetno petje z dobro in mično „Pesmarico“. Ta lepa zbirka bo gotovo globoko prodrla med narod, če ne hitro, vsaj polagoma.

V obče smo s knjigo lahko zadovoljni. Da pa vendar odkrito izrečemo še drug del svoje misli, povemo, da se nam nekatere pesmi zdé nekam previsoke za naš namen. Lahke pesmi se udomačijo najprej, težke bodo ostale samo na papirju. Med „narodom“ ni mnogo zborov, ki bi bili kos vsem natisnjenim pesmam. Seveda, urednik si je mislil: Razlika mika — in — za vsakega nekaj! Ker imamo tukaj šele prvi zvezek, upamo, da nam podá gospod urednik pozneje še več pravih narodnih pesmij.

V besedah pa želimo, da bi se apostrofi in drugi pesniški nedostatki odstranili, saj slovenski jezik je že toliko olikan, da se jih lahko ognemo. V tem oziru bi utegnili biti boljše. Kaj slabo se sliši in bere n. pr. stran 198. poslednja kitica:

Oh, naj spominja in vselej nas víza
Posihdob znamn'je mis'jonskega križa!

Kakor je gospod koncertni vodja M. Hubad v glasbi nekatere akorde premenil in zboljšal (vendar je vsakega še živečega skladatelja vprašal, ali sme nekoliko preminjati, ker se po njegovem mnenju to in ono bolje glasi in je izvajanje ložje), tako bi tudi želeli, da bi gospod župnik J. Aljaž dal besede kakemu veščaku v popravo.

S tem pa nismo hoteli knjigi kratiti veljave in urednikove zaslužene hvale. Knjiga se nam zdi velepomembna in zlato darilo družbe sv. Mohorja, zato smo v oceni — dejali bi — nekoliko sitnejši kakor po navadi.

L. & H.

Marija Devica, majnikova Kraljica. Izvirno spisal P. Beks, general društva Jezusovega. Slovincem priredil Anton Žgur, duhovnik ljubljanske škofije. Izdala in založila družba sv. Mohorja v Celovcu. 1896. Z dovoljenjem prečastitega krškega knezoškofijstva. — Slovenci se ne naveščamo „Šmarnic“. Tega si v svesti nam je družbeni odbor zopet podal „Šmarnice“, ki so za nas sicer nove, a so doživele v Nemcih že 15. natisek. Knjiga je razdeljena na tri dele. V prvem so pobožnosti k Mariji Devici, majnikovi Kraljici, in sicer za vsak dan v mesecu po jedno premišljevanje iz življenja Marijinega, po jedna molitev,